

Sjøfartsdirektoratet
postmottak@sjofartsdir.no

6. juli 2012

Deres ref: 201125365-22/650

Innspill til rapport om sikkerhet ved bruk av fritidsbåt

Det vises til brev av 13. april d.å. om ovennevnte rapport fra Sjøfartsdirektoratet. AV-OG-TIL synes det er bra at vi har fått en rapport som ser bredt på utfordringer og mulige løsninger knyttet til sikkerhet for fritidsbåtlivet, og fokuset på bredt og koordinert holdningsskapende arbeid. Vi støtter opp om arbeidsgruppens vurderinger av holdningsskapende arbeid. AV-OG-TIL har lang erfaring på det feltet og ser at det gir resultater. Vi anbefaler at den bredspektrede kampanjemetoden vi jobber etter (se under) brukes på andre deler av sjøsikkerhetsarbeidet, og her kan vi gjerne bidra.

AV-OG-TIL arbeider for godt alkovett i hverdagen. Bak organisasjonen står politiske partier, offentlige virksomheter, faglige- og frivillige organisasjoner. Ved å sette fokus på situasjoner der alkohol utgjør en særlig risiko eller kan være til ulempe for andre, bidrar AV-OG-TIL til å redusere de uønskede følgene av alkoholbruk i samfunnet og gjøre hverdagen tryggere for alle.

Klar for sjøen og kampanjemetoden

AV-OG-TIL arbeider etter en bredspektret, samordnet kampanjestrategi, hvor samarbeid mellom flere aktører og gjennomføring av ulike tiltak gir gode resultater. En slik samordning av ressurser og kompetanse øker kampanjens intensitet og budskapet gjentas og spres gjennom flere ulike kanaler. I sum vil det da bli lettere å nå mottakerne.

I 2004 ble det etablert et samarbeid mellom Sjøfartsdirektoratets Vis Sjøvett, Politidirektoratet, Redningsselskapet og AV-OG-TIL, som i 2005 ble utvidet med Norges Røde Kors. I 2006 kom i tillegg Kongelig Norsk Båtforbund, Kongelig Norsk Seilforening, Norges Seilforbund, Kystverket og Kystvakten med i *Klar for sjøen*-kampanjen. I 2008 ble Oslofjorden Båteierunion med i kampanjen og i 2009 ble bransjeforeningen NORBOAT med i samarbeidet. Kampanjen planlegges i en prosjektgruppe med representanter fra partnerne, som ledes av AV-OG-TIL.

Kampanjens hovedmålgruppe er voksne båtførere. Vi søker å påvirke den enkeltes kunnskap om sikkerhet og risiko på sjøen, og derigjennom endre den enkelte båtførers holdning til alkoholbruk. Visjonen er å redusere antall ulykker og antall druknede, gjennom å øke oppmerksomheten rundt farene ved å kombinere alkohol og båtføring, samt drukningsfaren med promille.

International Research Institute of Stavanger (IRIS) og Institutt for planlegging og lokalsamfunnsforskning ved Universitetet i Tromsø har gjennomført en treårig evaluering av sentrale deler av AV-OG-TILs arbeid. Evalueringen er gjennomført som et følgeforskningsprosjekt, hvor blant annet arbeidet med *Klar for sjøen* er fulgt over

tid. Rapporten oppsummerer kampanjegjennomgangen i tre forhold; organiseringen, budskapet og resultatene. Den konkluderer med at

"I summen av alt dette ligger vår vurdering av kampanjens betydning, at den opprettholder en kollektiv bevissthet omkring risiko, farer og avholdenhet/måtehold i relasjon til det å kjøre fritidsbåt. Folk flest får gjentatte påminninger om betydningen av dette, noe som bidrar til å befeste og i noen grad også styrke holdninger og atferd.

Vår gjennomgang tyder på at denne kampanjen, som har vært AV-OG-TILs største de siste årene, har fungert godt. Den kunne godt tenkes anvendt i større skala også i de andre alkoholfrie soner. Kampanjemodellen fungerer målrettet og er mangefasettert, med innretning mot både nasjonalt og lokalt nivå; man bruker et knippe av virkemidler med vekt både på direkte kommunikasjon og massemedia. AV-OG-TIL koordinerer kampanjen effektivt med støtte fra et eksternt nettverk av aktører. Langsiktigheten synes også viktig, at kampanjen kjøres årlig med vekt på både kontinuitet og forbedring."¹

Arbeidet gir resultater

Ipsos MMI gjennomfører jevnlig målinger for AV-OG-TIL, av befolkningens holdninger til alkohol i forskjellige situasjoner. Til tross for at man i Norge drikker alkohol i flere og flere situasjoner og at alkoholkonsumet har steget, ser vi at det har vært en meget positiv utvikling når det gjelder holdninger til alkohol og båtføring. I 2005 var det 85 prosent som mente man burde la være å drikke alkohol når man fører båt. I 2012 var det 93 prosent som mente det samme. Endringen har vært jevnt stigende disse årene, noe vi mener dels kan tilskrives en langsiktig og stor satsing på holdningsarbeidet rettet mot båtførere. Den samme holdningsendringen har ikke funnet sted blant passasjerene.

AV-OG-TIL mener en fortsatt og økt satsing på holdningsskapende arbeid er nødvendig for å opprettholde og styrke holdningene til alkoholbruk i fritidsbåt. Det trengs bredspektret og langsiktig arbeid basert på et enda grundigere faktagrunnlag om fritidsbåtulykker. Gjennom dette arbeidet får båtfolk mer kunnskap om risiko og farer forbundet med promille, som fører til at holdninger styrkes og adferd endres, og som derigjennom gir større aksept for sikkerhetskrav og reguleringer, og reduserer skader og ulykker.

Med vennlig hilsen

Kari Randen
Daglig leder

Trude E. Gaare
Kampanjeleder

¹ IRIS, [Alkoholfrie soner, evaluering av AV-OG-TILs kampanjearbeid](#), 11. august 2011.

